

Карар

8 апрель 2019 ел

№ 40-9

Татарстан Республикасы Тәтеш муниципаль районы жирле үзидарә органнарының законга һәм муниципаль норматив хокукый актларына үзгәрешләр кертү мониторингын үткәрү турындагы нигезләмәне раслау хакында

Татарстан Республикасы Тәтеш муниципаль районы жирле үзидарә органнарының Татарстан Республикасы Тәтеш муниципаль районы жирле үзидарә органнары тарафыннан кабул ителгән (чыгарылган) норматив хокукый актларның һәм законнардагы үзгәрешләр мониторингын үткәрү буенча эшен камилләштерү максатларында, «Татарстан Республикасы Тәтеш муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Уставына таянып, Татарстан Республикасы Тәтеш муниципаль районы Советы **КАРАР ИТТЕ:**

1. Татарстан Республикасы Тәтеш муниципаль районы жирле үзидарә органнарының законга һәм муниципаль норматив хокукый актларына үзгәрешләр кертү мониторингын үткәрү турындагы нигезләмәне раслау (кушымта итеп бирелә).

2. Татарстан Республикасы Тәтеш муниципаль районы жирле үзидарә органнарына:

үз эшчәнлекләрендә Татарстан Республикасы Тәтеш муниципаль районы жирле үзидарә органнарының законнардагы һәм муниципаль норматив хокукый актларына үзгәрешләр кертү мониторинг үткәрү турындагы нигезләмәгә таянып эш итәргә;

Татарстан Республикасы Тәтеш муниципаль районы жирле үзидарә органнарының законнардагы һәм муниципаль норматив хокукый актларына

үзгәрешләр мониторинг үткәрү турындагы нигезләмәне үтәү өчен җаваплы затларны билгеләргә;

жаваплы затлар дип билгеләнгән муниципаль хезмәткәрләрнең вазыйфай күрсәтмәләренә тиешле үзгәрешләр кертергә.

3. Татарстан Республикасы Тәтеш муниципаль районы составына керүче җирлекләрнең җирле үзидарә органнарына муниципаль норматив хокукый актларга, муниципаль берәмлекләрнең Уставларына туры килүен системалы контрольдә тотуны гамәлгә ашыру максатларында мониторинг үткәрүне тәмин итә торган муниципаль норматив хокукый актлар кабул итәргә тәкъдим итәргә.

4. Әлеге карарны Тәтеш муниципаль районының рәсми сайтында һәм “Татарстан Республикасының хокукый мәгълүматлар рәсми порталында” (PRAVO.TATARSTAN.RU) урнаштырырга.

5. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны Тәтеш муниципаль район башлыгы урынбасары Е. Г. Курковка йөкләргә.

6. Әлеге карар рәсми басылып чыккан көннән ун көн узгач үз көченә керә.

Татарстан Республикасы

Тәтеш муниципаль район башлыгы

Р. Х. Сафиуллов

**Татарстан Республикасы Тәтеш муниципаль районы жирле үзидарә
органнының законга һәм муниципаль норматив хокукый актларына
үзгәрешләр кертү мониторингын үткәрү турында нигезләмә**

I. Гомуми нигезләмәләр

1. Татарстан Республикасы Тәтеш муниципаль районы жирле үзидарә органнының законга һәм муниципаль норматив хокукый актларына үзгәрешләр кертү мониторингы (алга таба – мониторинг, муниципаль актлар, жирле үзидарә органны) үз вәкаләтләре чикләрендә жирле үзидарә органны тарафыннан гамәлгә ашырыла торган системалы, комплекслы һәм планлы эшчәнлек кысаларында кабул итү (чыгару) муниципаль актларны үзгәртү яисә үз көчен югалткан дип тану (гамәлдән чыгару) өчен мәгълүмат жыю, гомумиләштерү, анализлау һәм бәяләү буенча эшне күздә тоту.

2. Мониторинг жирле үзидарә органны тарафыннан үткәрелә.

3. Жирле үзидарә органны мониторинг үткәргәндә Тәтеш муниципаль районы башкарма комитетының оештыру эше секторы, Тәтеш муниципаль районы Советы аппаратының оештыру бүлегә һәм муниципаль берәмлекнең башка жирле үзидарә органны белән хезмәттәшлек итәләр.

4. Жирле үзидарә органнында мониторинг үткәрү өчен җаваплы затлар билгеләнә.

5. Мониторинг үткәрүнең максатлары булып торалар:

федераль һәм республика законнарына туры китерү максатларында муниципаль актларны кабул итү, үзгәртү һәм аларның үз көчләрен югалтуын тану ихтыяжларын ачыклау;

муниципаль актларда каршылыкларны, пробелларны бетерү;

жирле үзидарэ органнарының норматив хокукый базасын системалаштыруны тээмин итү;

муниципаль актларда коррупция факторларын ачыклау;

муниципаль актларның яисэ аларның аерым нигезлэмэлэренен (нормаларның) гамэлдэ файдаланмаган (актуальлеген югалткан) яисэ алмаштырылмаган нигезлэмэлэрен ачыклау;

хокук куллану нәтижэлелеген арттыру; муниципаль актларны гамэлгә ашыруның нәтижэлелеген киметүче факторларны ачыклау;

муниципаль актларның үтәлешенә жирле үзидарэ органнарының тиешле бүлекчэләре тарафыннан контрольне гамэлгә ашыруга булышлык күрсәтү; нормалар чыгару процессын камилләштерү буенча тәкъдимнәр эшләү.

6. Мониторинг жыю, гомумиләштерү, анализ һәм бәяләү кебек төшенчэләрне үз эченә ала:

федераль конституцион законнар, федераль законнар, Россия Федерациясенен башка законлы актлары;

Россия Федерациясе Президенты указлары, Россия Федерациясе Хөкүмәте карарлары, федераль башкарма хакимият органнарының норматив хокукый актлары, федераль дәрәжәдәге башка законга кагылышлы норматив хокукый актлар;

Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукый актлары;

“Татарстан Республикасы Тәтеш муниципаль районы” муниципаль берәмлеге Уставы, муниципаль актлар.

7. Мониторинг үткәрүнең нигезләре булып торалар:

федераль һәм республика законнары актларына үзгәрешләр кертү;

хокукый жайга салу өлкәсендә муниципаль актларны куллануны анализлау;

прокуратура органнары мәгълүматы;

муниципаль актларны камилләштерү яки кимчелекләре турында массакүләм мәгълүмат чаралары мәгълүматы;

гражданның, юридик затларның, шул исәптән ижтимагый, фәнни, хокук саклау һәм башка оешмаларның, шәхси эшкуарларның, дәүләт хакимияте

органнарының, муниципаль берәмлекләренң вәкиллекле органнары депутатларының муниципаль актларның камил булмавы турында мөрәжәгатьләре:

Татарстан Республикасы Юстиция министрлыгы тарафыннан Татарстан Республикасы муниципаль норматив хокукый актлары регистрына кертелгән муниципаль актларга карата үткәрелгән хокукый экспертиза бәяләмәсе;

билгеләнгән тәртиптә вәкаләтле затлар тарафыннан әзерләнгән муниципаль актларга коррупциягә каршы экспертиза бәяләмәләре;

жирле үзидарә органнары үткәрә торган конференцияләренң, семинарларның, иҗтимагый фикер алышуларның һәм башка чараларның йомгаклау документлары.

II. Мониторинг үткәрү тәртибе

8. Жирле үзидарә органнары әлеге Нигезләмәненң 4 пункттында күрсәтелгән жаваплы затлар белән үзләренң үзара бәйләнеш мәсьәләләре буенча мониторинг үткәрәләр.

Мониторинг үткәрү максатларында эшче төркемнәр төзелергә, киңәшмәләр, консультацияләр үткәрелергә, кирәкле мәгълүмат соратып алынырга, Татарстан Республикасының башка муниципаль берәмлекләре, Россия Федерациясе субъектлары тәҗрибәсе өйрәнелергә, башка эш формалары кулланылырга мөмкин.

9. Мониторинг анализ аша башкарыла:

әлеге Нигезләмәненң 6 пункттында күрсәтелгән актлар;

федераль, республика һәм муниципаль дәрәжәдәге норматив хокукый актларны дөгьвалау эшләре буенча суд актлары (суд практикасы);

прокурор актлары.

10. Мониторингны гамәлгә ашыру, жирле үзидарә органнарының норматив базасын анализлау, шулай ук мониторинг йомгаклары буенча үткәрелгән нормалар иҗат итү эше нәтиҗәләрен фиксацияләү максатларында муниципаль берәмлекненң жирле үзидарә органнарында муниципаль норматив хокукый актлар реестрларын оештыру һәм алып бару тәртибе турында муниципаль берәмлекненң вәкиллекле органы карары нигезендә башкарыла торган муниципаль норматив хокукый актлар реестрлары файдаланыла.

11. Мониторингны гамэлгэ ашыру процессын оптимизациялэу өчен мэгълүмат системаларының автоматлаштырылган сервислары кулланыла:

“Гарант” мэгълүмат системасында закон һәм башка норматив хокукый актларга контрольга куелган үзгәрешләр турында мэгълүмат керү;

“Гарант” мэгълүмат системасын хокукый жайга салуның тиешле өлкөлөре буенча яңалыклар керү;

“Кодекс” мэгълүмат компаниясенен “региональ законнар аналитигы” автоматлаштырылган мэгълүмат системасы муниципаль актларының законнарга туры килмәве турында мэгълүмат керү.

Мониторингны гамэлгэ ашыру процессын оптимальләштерү максатларында башка мэгълүмат системалары сервислары файдаланыла ала.

12. Муниципаль хокукый актларны кабул итүне (бастырып чыгаруны) тээмин итү, әлеге Нигезләмәнен 9 пункттында күрсәтелгән анализ белән бергә үз көчлөрөн югалтуын (гамәлдән чыгаруны) тану өчен мониторингны гамэлгэ ашырганда түбәндәге критерийлар буенча муниципаль актларны куллану практикасы турында мэгълүмат гомумиләштерелә һәм бәяләнә:

кеше һәм гражданның гарантиялэнгән хокукларын, иреклөрөн һәм законлы мәнфәгатьләрөн үтәү;

муниципаль актларны кабул итү (бастырып чыгару) зарурлыгы билгелэнгән зур юридик көчкә ия норматив хокукый актлар булу;

муниципаль акт чыгарганда жирле үзидарә органы компетенциясенен чиклөрөн үтәү;

муниципаль актта коррупция факторлары булу;

иҗтимагый мөнәсәбәтләрне хокукый жайга салуда тулылык;

юридик-техник характердагы хаталар булу;

аны кулланганда муниципаль акт нигезләмәләренен мэгънәсен бозу;

муниципаль хокукый актны кулланганда хокуксыз яисә нигезсез карарлар, гамәлләр (гамәл кылмау);

норматив хокукый актларны куллану тәҗрибәсе булу;

норматив хокукый актларны куллануның бертөрле практикасының булмавы;

муниципаль актны аңлату мәсьәләләре буенча гаризалар булу (саны);

муниципаль акт белән жайга салынган мөнәсәбәтләргә бәйле рәвештә мөрәжәгать итүчеләрнең таләпләрен канәгатьләндерү (канәгатьләндерүдән баш тарту) турындагы закон көченә кергән суд актлары һәм аларны кабул итү нигезләре булу (саны).

13. Жирле үзидарә органнары тарафыннан муниципаль актларга үзгәрешләр кертүгә китерә торган федераль һәм республика законнары ачыкланган очракта:

муниципаль актка үзгәрешләр кертү турында, муниципаль актның үз көчен югалтуын тану турында, яңа муниципаль акт кабул итү турында тиешле муниципаль актлар проектлары эшләнә;

муниципаль актларны күбрәк юридик көч актлары белән тәңгәлләштерүгә юнәлдерелгән башка чаралар күрелә.

14. Муниципаль актларны үзгәртү ихтыяжы тудыручы федераль һәм республика законнары актларына үзгәрешләр кертелгән очракта, мониторинг федераль яки республика актын чыгарганнан соң 30 көн эчендә үткәрелә.

Мониторинг үткөрүгә нигез булып гражданның, юридик затларның, шәхси эшкуарларның, дәүләт хакимияте органнарының, муниципаль берәмлекләренң вәкилләккә органнары депутатларының мөрәжәгатьләре торса, шулай ук прокуратура мәгълүматы, прокурор жавабы актларыннан тыш, мониторинг «Россия Федерациясе прокуратурасы турында» Федераль закон белән билгеләнгән срокларда карала торган карарлардан тыш, 30 көн эчендә гамәлгә ашырыла. Күрсәтелгән очракларда мониторинг үткөрү нәтижәләре турында мөрәжәгать итүче затка хәбәр ителә.

Федераль һәм республика законнары актларының ерак перспективада үз көченә керә торган үзгәрешләре ачыкланган очракта, жирле үзидарә органнарының норма чыгару эшчәнлегенә планнарына тиешле төзәтмәләр кертү турында тәкъдимнәр кертелә.

III. Мониторинг нәтижәләрен тормышка ашыру

15. Муниципаль акт проектын эшләү һәм мониторинг нәтижәләре буенча муниципаль акт кабул итү, әлегә нигезләмәнең 14 пункттындагы өченче абзацында

күрсәтелгән очрактан тыш, федераль һәм (яисә) республика законнарының тиешле акты үзгәртелгән мизгелдән ике айдан да соңга калмыйча үткәрелә.

16. Мониторинг үткәрү өчен җаваплы затлар жирле үзидарә органнары җитәкчеләре алдында хисаптан соң килүче айның 5 числосыннан да соңга калмыйча мониторинг нәтижәләре турында хисап тота.

16.1. Мониторинг нәтижәләре турында хисап (мәгълүмат) түбәндәге пунктларны үз эченә ала:

мониторинг үткәрү объекты турында мәгълүмат;

мониторинг үткәрүчеләр турында мәгълүмат;

мониторинг үткәрү чоры турында мәгълүмат;

хокукый җайга салу предметының кыскача характеристикасы, мониторинг үткәрү нигезләре.

16.2. Мониторинг нәтижәләре турында хисап (мәгълүмат) үз эченә алырга мөмкин:

хокукый җайга салу проблемалары турында мәгълүмат;

муниципаль актларга һәм (яки) яңа кабул итү, муниципаль актларны үзгәртү зарурлыгы турында тәкъдимнәр кертү буенча мәгълүмат;

мониторинг нәтижәләренә нигезләнгән хокукый мөнәсәбәтләргә туры килү өлкәсендә хокукый җайга салуны камилләштерүгә юнәлдерелгән башка тәкъдимнәр

17. Мониторинг нәтижәләре буенча кабат муниципаль актлар кабул итә, законнар белән билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда Татарстан Республикасы муниципаль норматив хокукый актларын теркәүгә кертү өчен җибәрелә.

18. Мониторинг нәтижәләре буенча норма процессын камилләштерү буенча тәкъдимнәр эзер булырга мөмкин.

III. Җаваплылык

19. Мониторинг үткәрү һәм хокук-аңлату эшчәнлегенә өчен җаваплы зат мониторинг оештыру өчен шәхси (шул исәптән дисциплинар) җаваплы, шулай ук жирле үзидарә органнары карамагында булган хокукый җайга салу өлкәсендә

муниципаль актларны федераль һәм республика законнарына туры китерүне үз вакытында оештырган өчен җаваплы.

20. Мониторинг нәтижеләре буенча гражданнарга, юридик затларга, җәмгыятькә һәм дәүләткә тискәре нәтижеләргә китергән гамәлләр (гамәл кылмау) өчен законнар нигезендә җирле үзидарә органнары җитәкчеләге җаваплы.